

ЗЕМИТЕ НА СЕВЕРНА АМЕРИКА

1497 - 1806 Г.

ПРЕЗ ПЪРВИТЕ НЯКОЛКОСТОТИН ГОДИНИ ОТ ОТКРИВАНЕТО ѝ ПО-ГОЛЯМАТА ЧАСТ ОТ СЕВЕРНА АМЕРИКА БИЛА ДИВА И НЕПРОУЧЕНА. ИНДИАНСКИТЕ ОБЩНОСТИ ПРОДЪЛЖАВАЛИ ДА ЖИВЕЯТ НЕОБЕЗПОКОЯВАНО ДОРИ СЛЕД КАТО ИСПАНИЯ, АНГИЛИЯ ИЛИ ФРАНЦИЯ ОБЯВИЛИ ЗЕМИТЕ ИМ ЗА СВОИ. НО БАВНО ЕВРОПЕЙЦИТЕ ЗАПОЧНАЛИ ДА НАВЛИЗАТ В НЕИЗСЛЕДВАНИТЕ РЕГИОНИ.

Джон Кабот
(около 1450 - 1498)

Английският крал Хенри VII финансира трансатлантическата експедиция на италианския пътешественик Джон Кабот през 1497 г. Кабот вероятно стига до бреговете на Нюфаундленд и е първият европейец в Северна Америка от викингите отпреди пет века.

Други навлизат в континента от югозапад. През 1540 г. конкистадорът Франсиско Васкес де Коронадо потегля от Мексико начело на голяма експедиция. Тя включва стотици войници и близо 2000

Франсиско Васкес де Коронадо пресича пустинята на Ню Мексико през 1540 г. в началото на търсенето на Седеите града на златото.

мексикански индианци. Коронадо търси градовете от злато в Ню Мексико. Те не съществуват, но той става откривател на земите на индианското племе зуну, както и Гранд каньон и река Колорадо. Друг испанец - Ернандо де Сото, проучва югоизтока.

Създателят на Нова Франция и град Квебек - Самюел дьо Шамплен, картографира региона около Големите езера. Той се съюзява с индианските племена.

Изследователският корпус
През 1803 г. президентът Томас Джеферсън купува щата Луизиана от Франция. Този огромен регион се простира от Големите езера до руслото на река Мисисипи и е неизследван. Джеферсън провежда експедиция, наречена Изследователски корпус, която да картографира запада. Мериуеър Луис и Уилям Кларк водят група от 30 мъже, Йорк - роб на Луис, и жена от племето шошони на име Сакагавея, която е техен водач и преводач. Те потеглят през май 1804 г. с три лодки, пълни със запаси, стоки

и подаръци. Най-накрая стигат до тихоокеанския бряг през септември 1806 г.

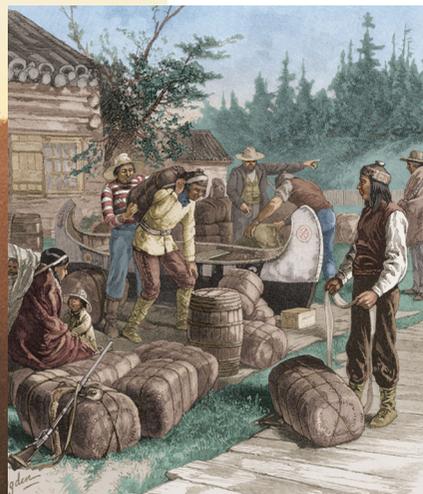

Изследователският корпус се среща с индианци от племето чинуки по течението на река Колумбия през октомври 1805 г. (отгоре). Луис, Кларк и Сакагавея (отдолу).

ЕКСПЕДИЦИИТЕ В СЕВЕРНА АМЕРИКА (1527 - 1806)

Рене Робер дьо Ла Сал проучва Големите езера и Канада. Той пътува и по цялата дължина на река Мисисипи до Мексиканския залив.

Експедицията на Ернандо де Сото тръгва от Флоридата през 1539 г. (Преди това Флоридата е изследвана от конкистадора Панфило де Нарваес през 1528 г.) Де Сото е първият европейец, който пресича река Мисисипи.

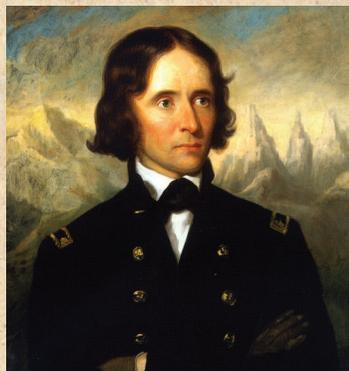
Французите са жадни да завземат земи. През 1608 г. Самюел дьо Шамплен създава Нова Франция - огромна територия, която се простира от Нюфаундленд до Скалистите планини и включва Големите езера. Друг френски изследовател - Рене Робер дьо Ла Сал, пристига в Нова Франция и през 1666 г. обявява котловината на река Мисисипи за френска.

През 1670 г. англичаните създават търговски център в Йорк Фекчъри в залива Хъдсън, за да има страната им контрол над търговията с кожи от Големите езера. През 18. век компания „Хъдсън Бей“ финансира експедициите в канадските земи на английски пътешественици като Хенри Келси, Антъни Хендей и Самюел Хиърн.

Компания „Хъдсън Бей“ става много богата от продажбата на кожи и други ресурси, които заселниците и търговците в северозапада натират.

Фримонт и Уокър

Първите изследователи на Американския запад стават и първите заселници. Те живеят в планините и ловуват животни за кожата им. Кит Карсън и Джоузеф Уокър например използват познанията си за пустошата, за да станат известни като водачи и скаути. Те създават и пътища. Уокър например полага част от т. нар. Калифорнийска пътека.

Джон Фримонт (1813 - 1890)

И Карсън, и Уокър работят за Джон Фримонт - Водача. Офицер в американските топографски

служби, Фримонт изработва карти на Запада, които са полезни на заселниците и строителите.

Джоузеф Уокър (1798 - 1876)

От 1840 г. Фримонт изследва Орегонската пътека и веригата Уинг Ривър. Той пътува от Юта към Орегон и Калифорния. Посещава Сиера Невада и стига до реките Мисури, Канзас и Арканзас. Фримонт прави Уокър главен водач и кръщава река Уокър в негова чест.

ЗЕМИТЕ НА ЮЖНА АМЕРИКА

1541 - 1925 Г.

ЮЖНА АМЕРИКА СЕ СЛАВЕЛА СЪС СМЪРТОНОСНИ ЖИВОТНИ, С ВРАЖДЕБНИ ПЛЕМЕНА И ОПАСНИ ЗЕМИ. НО ДАВАЛА И ОБЕЩАНИЯ ЗА БОГАТСТВА. ДОРИ СЕ НОСЕЛИ ЛЕГЕНДИ ЗА ГРАД, НАПРАВЕН ИЗЦЯЛО ОТ ЗЛАТО, НАРИЧАЛИ ГО ЕЛ ДОРАДО. ТОВА Е ДОСТАТЪЧНО, ЗА ДА ПОДТИКНЕ КОНКИСТАДОРИТЕ КЪМ НОВИ ПРИКЛЮЧЕНИЯ. КАТО ЗАВОЮВАТ ЗЕМИ ОТ ИМЕТО НА КРАЛЯ СИ, ТЕ СЕ НАДЯВАТ НА ПО-ВИСОК СТАТУТ И ПАРИЧНИ НАГРАДИ.

Конкистадорът Франсиско де Ореляна потегля на експедиция от Андите към джунглиите на Амазония в търсене на Ел Дорадо през февруари 1541 г. Той е първият човек, който плава по река Амазонка, разстояние от над 4000 километра. Ореляна пристига на остров Маражо през септември 1542 г. Три години по-късно се връща със заповед от

Конкистадорът Педро де Валдивия основава чилийската столица Сантяго източно от Андите

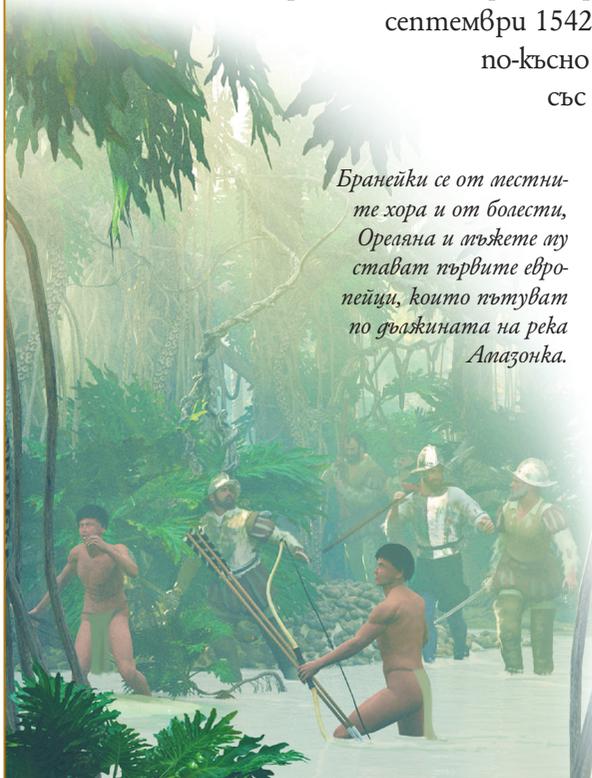

краля на Испания. Той го назначава за губернатор на целия регион и му позволява да построи два града там. Но тази експедиция е неуспешна и Ореляна умира в

Амазония през 1546 г.

Педро де Валдивия има повече късмет. Той пристига в Перу през 1534 г., за да служи на испанския конкистадор Франсиско Писаро. През 1540 г. Валдивия потегля от Кито, Перу, към днешната територия на Чили. Разполага със 150 войници, които успяват да оцелеят през мъчителното пътуване в пустинята Атакама и да смажат съпротивата на местните индиански племена. Валдивия основава град Сантяго през 1541 г. По-късно се връща в Чили, за да стане губернатор от 1549 до 1553 г.

Бранейки се от местните хора и от болести, Ореляна и мъжете му стават първите европейци, които пътуват по дважината на река Амазонка.

Александър фон Хумболт

Пруският естестволюбец Александър фон Хумболт пътува в Централна и Южна Америка от 1799 до 1804 г.

Хумболт и Бонплан в базата на връх Чимборасо в Еквадор, които те изкачват.

Заедно с приятеля си – френския ботаник Еме Бонплан, той проучва бреговете на Венецуела, реките Амазонка и Ориноко, голяма част от Перу, Еквадор, Колумбия и Мексико. Двамата създават красиви карти и събират екземпляри от животни, минерали и около 6000 растения. Хумболт открива и студеното океанско течение, заради което климатът на Перу е сух. Днес то се нарича Хумболтово течение.

Пърси Фосет

Нито един конкистадор не открива Ел Дорадо, но търсенето на загубени градове, които крият древни богатства, продължава и през 20. век. Британският изследовател Пърси Фосет изчезва безследно в Бразилия през 1925 г. Той се придвижва към град, който е наречъл Зет. Фосет е прототип на филмовия герой Индиана Джоунс.

Пърси Фосет (около 1867 - 1925)

ТЪРСЕНЕТО НА TERRA AUSTRALIS, ИЛИ ЮЖНАТА ЗЕМЯ 1642 - 1779 Г.

ОЩЕ ГРЪЦКИЯТ ФИЛОСОФ АРИСТОТЕЛ ВЯРВАЛ, ЧЕ НЯКЪДЕ ТРЯБВА ДА СЕ НАМИРА *TERRA AUSTRALIS*, ИЛИ „ЮЖНА ЗЕМЯ“, КОЯТО ДА БАЛАНСИРА КОНТИНЕНТИТЕ В СЕВЕРНАТА ПОЛОВИНА НА СВЕТА. НЕГОВАТА ВЯРА ГО НАДЖИВЯЛА. ВЕКОВЕ ПРЕДИ АВСТРАЛИЯ ДОРИ ДА БЪДЕ ЗЪРНАТА, ПАРЧЕ ЗЕМЯ НА ВСЯКА КАРТА НА СВЕТА НОСЕЛО ИМЕТО *TERRA AUSTRALIS*.

Джеймс Кук
(1728 - 1779)

Английският мореплавател капитан Джеймс Кук е изпратен, за да проучи Тихия океан през 1768 г. Мисията му е да стигне до остров Таити, за да направи измервания, защото планетата Венера, изглежда, се движела през Слънцето. След като описва транзита на планетата, Кук отваря запечатаните си инструкции и открива, че трябва да търси и *Terra Australis*.

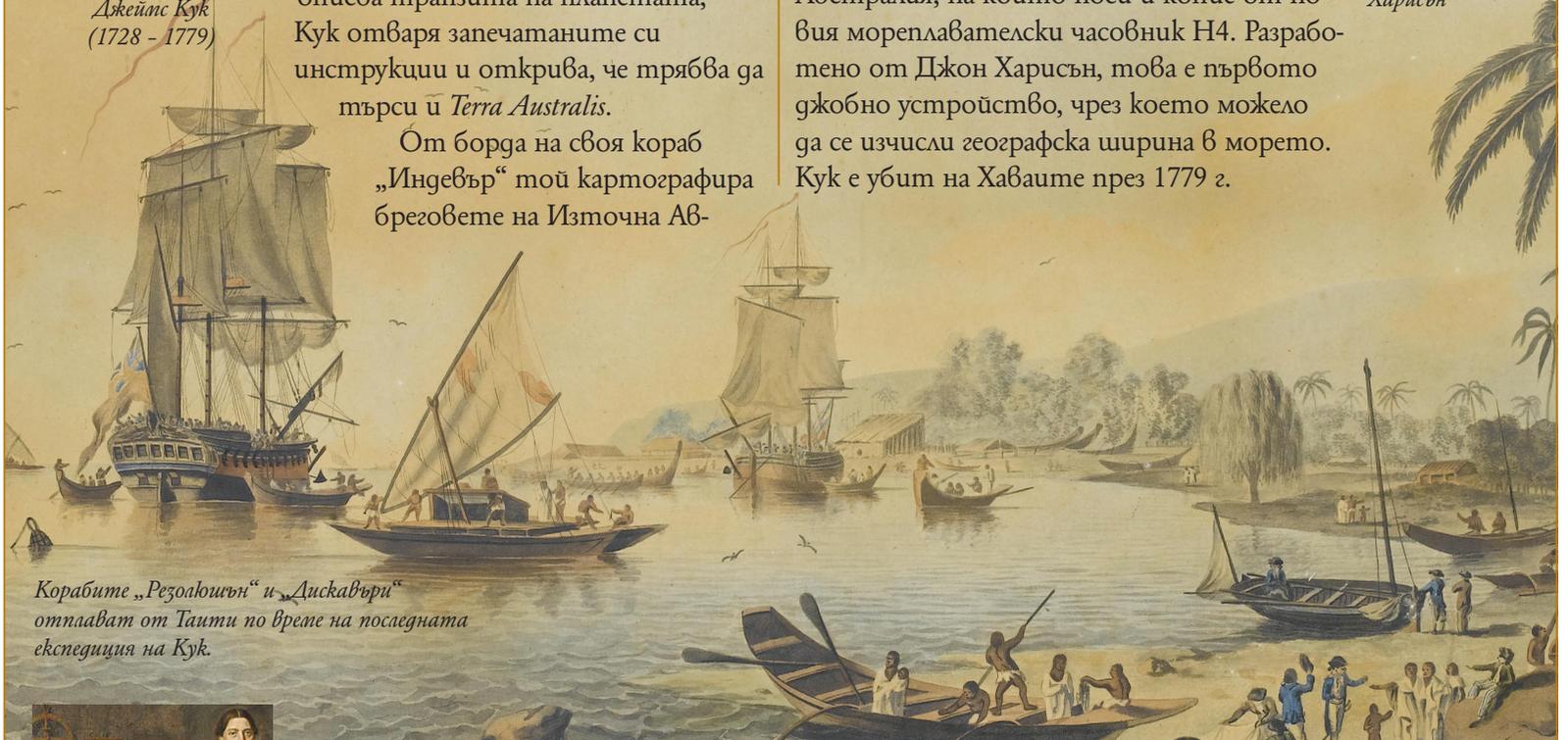
От борда на своя кораб „Индевър“ той картографира бреговете на Източна Ав-

стралия и Нова Зеландия и обявява Австралия за британска. Кръщава мястото, където пуска котва, Ботани Бей, защото естествениците на борда Джоузеф Банкс и Даниел Соландър събират множество уникални екземпляри оттам.

Кук провежда още две експедиции до Австралия, на които носи и копие от новия мореплавателски часовник H4. Разработено от Джон Харисън, това е първото джобно устройство, чрез което можело да се изчисли географска ширина в морето. Кук е убит на Хаваите през 1779 г.

Морският часовник H4, разработен от Харисън

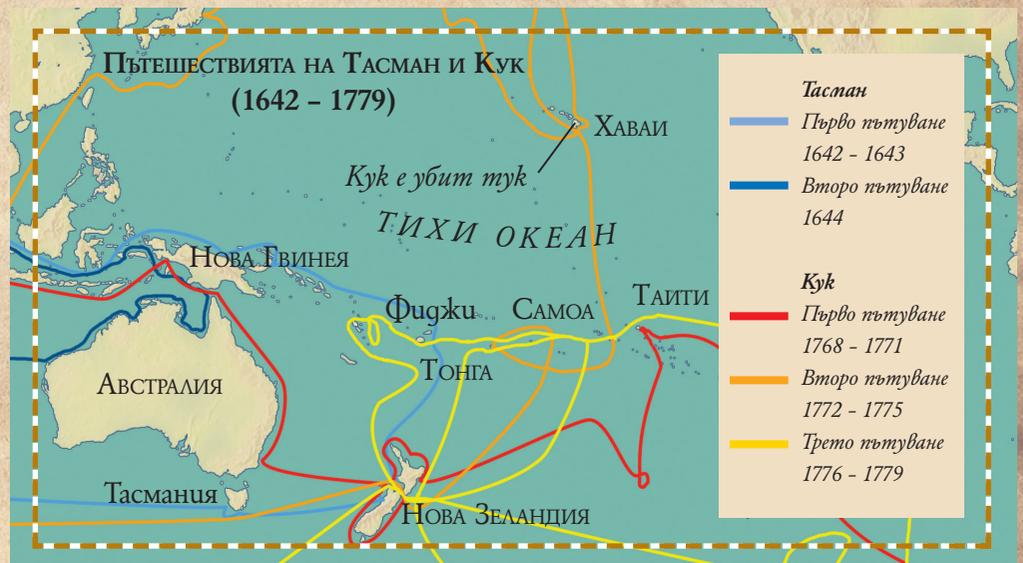
Корабите „Резолюцион“ и „Дискавъри“ отплават от Таити по време на последната експедиция на Кук.

Абел Тасман
(1603 - 1659)

Абел Тасман Кук не открива първи Австралия. Абел Тасман, служител на

Нидерландската източноиндийска компания, провежда две пътувания до региона повече от век по-рано. По време на първото той вижда Тасмания и след това ветровете променят курса му към Нова Зеландия. На второто картографира северния бряг на Австралия, която нарича Нова Холандия.

АВСТРАЛИЯ

1827 - 1861 Г.

Джеймс Кук обявява Австралия за британска през 1770 г. Осем години по-късно пристига Артър Филип, първият губернатор на Нов Южен Уелс, щат в днешна Югоизточна Австралия. Той създава затворническа колония, която по-късно се разраства в град Сидни. През първата половина на 19. век европейците проучват и останалата част от Австралия.

Блазо 15 000 зрители гледат как Бърк и Уилс потеглят от Ройъ Парк, Мелбърн, на 20 август 1860 г.

Капитан Джеймс Стърлинг проучва територията около река Суон, която днес се намира в Западна Австралия, през 1827 г. Той се връща в Англия с новини за плодородните земи там. Две години по-късно е изградена колония – първата в Австралия за обикновени заселници, а не за престъпници. Но земята не е толкова добра за фермерство, колкото Стърлинг първоначално смята. Въпреки че колонията оцелява, не се оказва толкова просперираща като тези в Нов Южен Уелс.

През 1859 г. правителството на Южна Австралия обявява награда за първото успешно пресичане от север на юг на континента, на запад от 143-тия меридиан. Ирландецът Робърт О'Хара Бърк и англичанинът Уилям Джон Уилс се нагяват да спечелят, затова побеждават експедиция от Мелбърн до залива Карпентария. Те тръгват с 26 камили, 23 коня и 6 каруци. Обаче не са единствените в състезанието. Шотландският изследовател Джон Макгоуъл Стюарт също потегля нагоре към Северна Австралия.

Бърк и Уилс виждат залива Карпентария.

Чарлз Стърт

Военноморският офицер Чарлз Стърт пристига в Сидни през 1827 г. Той транспортира осъдени на кораба си „Маринър“. Губернаторът на Нов Южен Уелс го моли да проучи вътрешността на Австралия. През 1835 г. той се установява в региона и си построява ферма. Провежда трета експедиция през 1844 г. в търсене на солено езеро. Стига обаче до пустините в северозападната част на Нов Южен Уелс.

Стърт потегля от Аделаида в Южна Австралия, за да проучи северозападната част на Нов Южен Уелс.